

www.ketab.ir

مؤلف:
مجید صفاتاج

سرشناسه: صفاتاج، مجید ۱۳۴۰

عنوان و نام پدیدآورنده: بیداری امت/مؤلف مجید صفاتاج؛ ویراستار حمیدرضا نیکوییام.

مشخصات نشر: تهران: تهران: آفاق روشن بیداری، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۹۳ص.

شابک: ۹-۴۴-۸۵۰۲-۶۰۰-۹۷۸-۴۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۷۷ - ۱۸۵.

موضوع: ایران — تاریخ — انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ — تأثیر بر کشورهای اسلامی

موضوع: Influence on Islamic countries -- Iran -- History -- Islamic Revolution -- ۱۹۷۹

موضوع: Islamic renewal — تجدید حیات فکری؛

موضوع: Islamic renewal -- Middle East — تجدید حیات فکری؛

رده‌بندی کنگره: DSR1۵۶۴

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۲۵۰۱۹

بیداری امت

پدیدآورنده: مجید صفاتاج

ناشر: آفاق روشن بیداری

شماره نشر: ۷۴

نوبت چاپ: اول — پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰

ویراستار و صفحه‌آرا: حمیدرضا نیکوییام

طراح جلد: سید ایمان نوری نجفی

شابک: ۹-۴۴-۸۵۰۲-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۴۹۰۰۰ تومان

آدرس: تهران، خیابان کارون، بین کمیل و

مرتضوی، کوچه غفاری، پلاک ۷۹، طبقه ۳

تلفن: ۵۵۴۰۸۶۴۸

پیامک: ۰۹۳۳۷۷۵۰۱۹۳

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول - بیداری امت
۱۵	شروع نهضت بیداری در امت اسلامی
۱۷	وقوع انقلابی مانا و منحصر به فرد
۱۸	شکل گیری زمینه های نهضت بیداری
۱۹	پیروزی در اوج نا امیدی
۲۰	عوامل مؤثر در شکل گیری نهضت بیداری در امت اسلامی
۲۰	شکل گیری نظام انقلابی با ماهیت دینی
۲۱	جهان شمول بودن انقلاب اسلامی
۲۳	انقلابی ضد نظام سلطه
۲۵	پیامدهای شروع نهضت بیداری در امت اسلامی
۲۵	تغییر روش انقلابیون در مبارزه علیه نظام های استبدادی داخلی و ساطه خارجی
۲۶	به هم ریخته شدن معادلات سیاسی رایج جهان
۲۶	شکل گیری مقاومت اسلامی لبنان و فلسطین
۲۷	پیدایش روح خودباوری در مسلمانان جهان
۳۱	فصل دوم - صدور انقلاب
۳۱	اندیشه صدور انقلاب اسلامی
۳۲	الف - دلایل مکتبی
۳۲	ب - دلایل جامعه شناختی
۳۲	ج - دلایل سیاسی
۳۴	مبانی اعتقادی صدور انقلاب اسلامی
۳۴	الف - قاعده فقهی «نقی سبیل»
۳۶	ب - قاعده فقهی «دفاع از مظلوم و مقابله با ظالم»
۳۶	ج - قاعده فقهی «اهتمام به امور مسلمین»
۳۷	علل و هدف صدور انقلاب اسلامی
۴۰	جهت گیری صدور انقلاب اسلامی
۴۱	خنثی سازی تبلیغات ایران هراسی از صدور انقلاب

۴۳		صدور انقلاب و وظیفه و رسالت مسئولان نظام
۴۴		فرجام و پیامد صدور انقلاب اسلامی
۴۹		فصل سوم - جهان اسلام
۵۰		تجدید حیات قدرت سیاسی اسلام در جهان
۵۰		تجلی اخلاقیات و هنجارهای دینی در رفتار اجتماعی مسلمانان ...
۵۶		
۶۰		احیای هویت اسلامی مسلمانان
۶۴		اعتلای فرهنگ سازی درباره وحدت تمدنی جهان اسلام
۶۵		ایجاد وحدت و همبستگی اسلامی
۶۵		الگوپذیری انقلاب اسلامی ایران برای ایجاد حکومت اسلامی
۶۷		
۷۰		الگو پذیری از انقلاب و مبارزات انقلابی
۷۰		ترویج و توسعه روحیه استکبار شکنی و ضد آمریکایی در جهان
۷۰		
۷۲		دفاع از آرمان آزادی قدس شریف
۷۴		احیای نقش جنبش‌های آزادی‌بخش اسلامی
۷۹		گفتمان سیاسی - فرهنگی انقلاب اسلامی در جهان اسلام
۸۷		فصل چهارم - کشورهای عربی منطقه خلیج فارس
۹۳		بحرین
۹۵		کویت
۹۷		فصل پنجم - منطقه غرب آسیا
۹۷		عراق
۱۰۱		سوریه
۱۰۳		لبنان
۱۲۰		فلسطین
۱۳۳		فصل ششم - شمال آفریقا
۱۳۴		مصر

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آوازه این انقلاب و آموزه‌های آن از جمله ایده انقلابی اسلام که در اسلام ناب محمدی ﷺ تجلی یافته بود، مردم مسلمان در سرتاسر قلمرو جهان اسلام از لبنان و فلسطین گرفته تا اندونزی و فیلیپین را بر آن داشت تا با الگو قرار دادن انقلاب اسلامی ایران و تأسی از اسلام انقلابی موجود در آن، به اسلام‌گرایی و استعمار زدایی بپردازند. از این رو یک جنبش مردمی دینی در جهان اسلام نضج گرفت. «این جنبش حیات اسلام به شکل‌های مختلف از قبیل: جنبش‌های اسلامی عراق، جهان مسلمانان در افغانستان اشغال شده توسط شوروی، مقاومت شدید در لبنان، بروز جنبش‌های اسلامی در کویت و بحرین، قیام مردم الجزایر، مصر، تونس و قیام اسلامی مردم فلسطین تجلی یافت.»^۱

افزون بر آن، با توجه به این که این انقلاب بر پایه تعالیم دین اسلام و مکتب اهل بیت به پیروزی رسید، جایگاه شیعیان جهان را از حاشیه و پیرامون به مرکز ثقل تحولات جهان اسلام منتقل کرد. شیعیانی که در طول چندین قرن نه تنها همواره در اقلیت بوده و آماج حملات شدید تبلیغاتی به ویژه توسط حکام و خلفای بلاد اسلامی قرار می‌گرفتند و الزاماً با تکیه بر اصل تقیه حتی از بروز افکار و اندیشه‌های خود هراس داشتند، با این پیروزی جانی دوباره گرفته و در صف اول مبارزه با امپریالیسم و استکبار قرار گرفتند.^۲

در پی آن گروه‌ها و جنبش‌های انقلابی و اسلامی مختلفی در کشورهای اسلامی پدید آمد. این جنبش‌ها که در موج اول بیداری اسلامی و متأثر از انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام شکل گرفتند علاوه بر این که

۱. محسن مجرد، ۱۳۸۶، ص ۱۹۹

۲. منوچهر محمدی، ۱۳۸۵، ص ۵۲۰

با حکومت‌های خود سر ستیز داشتند و خواهان حاکمیت اسلام در کشورهای خود بودند از مواضع ضد استکباری نیز برخوردار بودند.

پرفسور مارک ج. گاز یوروسکی^۱، استاد دانشگاه لوئیزیانای آمریکا و از کارشناسان مسائل ایران، در خصوص تأثیر جنبش‌های اسلامی الهام گرفته از انقلاب اسلامی ایران و تهدید منافع آمریکا چنین می‌گوید:

«همین که رژیم پس از انقلاب [در ایران] جایگزین شد، جنبش‌های بنیادگرایانه اسلامی - که از ایران الهام گرفته و غالباً از سوی رژیم نوین [جمهوری اسلامی] پشتیبانی می‌شدند - در سراسر جهان اسلام بیدار شد و به تهدید رژیم‌های طرفدار آمریکا در تونس، مصر، سرزمین‌های اشغالی توسط اسرائیل، لبنان، عربستان سعودی، کویت، بحرین، پاکستان، مالزی و دیگر جاها پرداختند.»^۲

انقلاب اسلامی ایران تأثیرات فکری، فرهنگی و اعتقادی عمیقی نیز در جهان اسلام برجای نهاد. از طریق انقلاب اسلامی ایران بود که مبانی اعتقادی اسلام در زمینه حکومت و سیاست و فرهنگ شهادت و بسیاری از احکام اسلامی مورد توجه جوامع اسلامی قرار گرفته است که وضع لبنان، فلسطین، عراق، افغانستان، سودان و مصر و بسیاری دیگر از جاه نمونه‌های عینی آن است.^۳

نظام جمهوری اسلامی ایران به صورت بهترین الگو و مهم‌ترین خواسته سیاسی مبارزان مسلمان درآمد. یکی از رهبران مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در این باره گفت:

«ما در آن موقع می‌گفتیم، اسلام در ایران پیروز شده است و به زودی به دنبال آن در عراق نیز پیروز خواهد شد؛ بنابراین باید از آن درس بگیریم و آن را سرمشق خود قرار دهیم.»^۴

«فتح شقایی»، دبیر کل شهید جنبش جهاد اسلامی فلسطین می‌نویسد:

«بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، نخستین مرکز جهاد اسلامی فلسطین در نوار غزه فعال شد. ظهور امام خمینی علیه السلام بر روی روشنفکران فلسطینی مؤثر واقع شد و سبب گردید که

. Mark J. Gasiorowski

۲. مارک ج. گاز یوروسکی، ۱۳۷۱، ص ۴۴۱

۳. محمدعلی احمدیان، ۱۳۸۲، ص ۱۷۸

۴. محمد حسین جمشیدی، ارتباط متقابل انقلاب اسلامی ایران و جنبش شیعیان عراق مجموعه مقالات انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن، (قم): نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها

۱۳۷۴، صص ۳۹۴-۳۹۱)

آنها در جست وجوی راه‌هایی برای اعمال تعلیمات امام خمینی رحمه در صحنه فلسطین برآیند»^۱

به بیان دیگر، انقلاب اسلامی، حدود ۱/۵ میلیارد مسلمان را برانگیخته و آنان را برای تشکیل حکومت الله در کره زمین به حرکت در آورد. این رویکرد در اساسنامه، گفتار و عمل سیاسی جنبش‌های اسلامی سیاسی معاصر به شکل‌های مختلفی مشاهده می‌شود»^۲

انقلاب اسلامی همچنین در بین مردم کشورهای اسلامی و به خصوص در بین جوانان، شور و اشتیاق بیشتری نسبت به مسائل دینی و اعتقادی به وجود آمد و حتی پوشش چادر به تقلید از زنان ایرانی در برخی از کشورهای اسلامی مد شد. انتشار هزاران کتاب، نشریه، مقالات علمی، آثار هنری و غیره، که موضوع آنها به نوعی با دین اسلام مرتبط است، سطح فرهنگ و معارف اسلامی را در جهان اسلام ارتقاء داد. هزاران مسجد، طی سال‌های بعد از انقلاب اسلامی احداث گردید و بسیاری از مساجد قبلی، بازسازی شده و به عنوان کانون‌های عبادی، سیاسی و فرهنگی، نقش فعال خود را از سر گرفتند.^۳

البته ذکر این نکته ضروری است که میزان تأثیرگذاری انقلاب اسلامی بر همه جوامع اسلامی یکسان و یکپارچه نبوده، بلکه با توجه به اوضاع خاص هر منطقه و نیز قرابت‌های فکری، فرهنگی و جغرافیایی، درجه تأثیر آن متفاوت بوده است و هراندازه که ملت ایران در نیل به اهداف انقلابی خود با ملت‌های دیگر وجه اشتراک داشته به همان نسبت استقبال از این انقلاب گسترده‌تر بوده است. به طور کلی انقلاب اسلامی در پنج حوزه خلیج فارس، غرب آسیا، شمال آفریقا، شرق آسیا و نیز شبه قاره هند و دیگر کشورهای اسلامی بیشترین تأثیر را بر مردم مسلمان داشت.

در این کتاب موضوعاتی که مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد عبارت است از: بیداری امت، صدور انقلاب اسلامی، بازتاب و تأثیر انقلاب اسلامی بر جهان اسلام که در سه فصل اول تا سوم به آنها اشاره شده است. سپس در فصل‌های بعدی به تأثیر انقلاب اسلامی و شروع موج اول بیداری اسلامی در کشورهای اسلامی اشاره می‌شود.

۱. انور ابوطه، تأثیر امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در اندیشه و عملکرد جنبش جهاد اسلامی، ترجمه

مهدی سرحدی، فصلنامه حضور، ش ۳۳، پاییز ۱۳۷۹، صص ۹۸-۸۰

۲. برگرفته از مقاله «انقلاب اسلامی ایران و جنبش‌های جهان اسلام» مرتضی شیرودی

۳. محمد علی احمدیان، ۱۳۸۲، ص ۱۷۸